

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA Z BIOLOGII

W KLASACH I-III GIMNAZJUM

IM. JANA PAWŁA II W TRZESZCZANACH

Przedmiotowy system oceniania z biologii w gimnazjum opracowany został oparciu o:

1. Rozporządzenie MENiS z dnia 7 września 2004 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania egzaminów i sprawdzianów w szkołach publicznych (Dz. U. nr 199 z 2004 r.)
2. Podstawę programową z biologii dla gimnazjum i ścieżek edukacyjnych.
3. Program nauczania DKOS-5002-52/05 Wydawnictwa Nowa Era
4. WSO Publicznego Gimnazjum w Trzeszczanach

Opracowała Agnieszka Wujciuk

Program nauczania biologii realizowany jest w ciągu 3 lat w wymiarze:

Klasa I - 1 godzina tygodniowo

Klasa II – 2 godziny tygodniowo

Klasa III - 1 godzina tygodniowo

W obecnym roku szkolnym dla klas I-III wykorzystujemy podręczniki:
„Puls życia - podręczniki dla uczniów gimnazjum” Wydawnictwa Nowa Era,

Przedmiotem oceniania są:

- wiadomości,
- umiejętności
- postawa ucznia i jego aktywność

Cele ogólne oceniania na biologii

- rozpoznawanie przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności w stosunku do wymagań programowych,
- poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie,
- motywowanie ucznia do dalszej pracy,
- pomoc uczniowi w samodzielnym kształceniu biologicznym,
- przekazanie rodzicom lub opiekunom informacji o postępach dziecka,
- dostarczenie nauczycielowi informacji zwrotnej na temat efektywności jego nauczania, prawidłowości doboru metod i technik pracy z uczniem.

Metody i narzędzia oraz szczegółowe zasady sprawdzania i oceniania osiągnięć uczniów:

1. Wypowiedzi ustne np. swobodna wypowiedź na określony temat, charakteryzowanie procesów biologicznych, umiejętność wnioskowania przyczynowo-skutkowego itp. Przy odpowiedzi ustnej obowiązuje znajomość materiału z trzech ostatnich lekcji, przypadku lekcji powtórzeniowych z całego działu.

Odpowiedzi ustne (1-2 w semestrze) mogą być poparte obliczeniami, rysunkami i schematami wykonywanymi na tablicy oraz powiązane z wykorzystaniem mapy bądź określonych przyrządów.

Pozwalają one na ocenę sprawności językowej ucznia, znajomości terminów i nazw geograficznych, umiejętności budowania wypowiedzi, zmierzającej do rozwiązania zadań lub sformułowania wniosku. Są też ważnym czynnikiem wychowawczym, stwarzając uczniom okazję do publicznego zaprezentowania swojej wiedzy i umiejętności.

W czasie ustnego sprawdzania osiągnięć ucznia, nauczyciel zadaje mu **4 pytania**. Jeśli na każde pytanie uczeń udzieli prawidłowej, pełnej, niewymagającej pomocy nauczyciela odpowiedzi, otrzymuje w sumie **8 punktów** (za każdą odpowiedź po 2 punkty).

Skala ocen za poszczególną ilość punktów:

- **0 pkt.** ocena niedostateczna
- **2 pkt.** ocena dopuszczająca
- **4 pkt.** ocena dostateczna
- **6 pkt.** ocena dobra
- **8 pkt.** ocena bardzo dobra

Jeśli, któraś odpowiedź była niepełna lub wymagała pomocy nauczyciela, uczeń otrzymuje za nią tylko 1 punkt. Gdy suma punktów waha się pomiędzy pełnymi ocenami, nauczyciel zadaje uczniowi pytanie dodatkowe (mające dać mu szansę na uzyskanie lepszej noty).

2. Kartkówki 10 - 15 min. obejmujące materiał z trzech ostatnich lekcji (muszą być wcześniej zapowiadane), nie podlegają poprawie.

Uczniowie nieobecni na kartkówce piszą ją w najbliższym terminie (jeden tydzień), nie zgłoszenie się to wpis nb..

3. Sprawdziany pisemne 30 min. - 1 godz..(zależnie od zakresu sprawdzanego materiału), w tym testy dydaktyczne (przynajmniej jeden w ciągu semestru) przeprowadzane po zakończeniu każdego działu, zapowiadane tydzień wcześniej. Sprawdziany mogą zawierać dodatkowe pytania (zadania) na ocenę celującą.

Sprawdziany są obowiązkowe, jeżeli uczeń opuścił sprawdzian z przyczyn losowych, powinien go napisać w terminie nie przekraczającym 2 tygodnie od powrotu do szkoły.

Czas i sposób do uzgodnienia z nauczycielem, nie zgłoszenie się to wpis nb.

Prace pisemne powinny być ocenione i oddane w ciągu 2 tygodni.

Ocenę niedostateczną ze sprawdzianu można poprawić. Poprawa jest dobrowolna, odbywa się poza lekcjami, w ciągu 1 tygodnia od rozdania prac i tylko 1 raz

Przy pisaniu poprawianiu sprawdzianu punktacja nie zmienia się, otrzymane oceny są wpisywane do dziennika (ocena niedostateczna z poprawy nie może być wpisana do dziennika.

Wszystkie prace są archiwizowane – uczniowie i ich rodzice mogą je zobaczyć i otrzymać uzasadnienie wystawionej oceny. Nie ocenia się ucznia po dłuższej nieobecności w szkole.

4. Prace domowe obowiązkowe (przynajmniej 1 w ciągu semestru) i ponadobowiązkowe (dla chętnych).

5. Aktywność ucznia :

- a) wkład pracy w przyswojenie wiedzy na lekcji bieżącej (krótkie wypowiedzi na lekcji), praca w grupie, prowadzenie obserwacji, wykonywanie doświadczeń.
- b) prace dodatkowe (samodzielnie opracowania oparte na innych źródłach niż podręcznik, plansze, rysunki, modele, okazy wzbogacające zbiory, zielniki, działania na rzecz środowiska np., zbiórka surowców wtórnych, udział w konkursach)

6. W przypadku sprawdzianów pisemnych przyjmuje się skalę punktową przeliczaną na oceny cyfrowe wg kryteriów :

celujący	-	100% - 98%
bardzo dobry	-	97% - 90%
dobry	-	89% - 75%
dostateczny	-	74% - 50%
dopuszczający	-	49% - 34%
niedostateczny	-	33% - 0%

7. Zeszyt ćwiczeń sprawdzany jest przynajmniej raz w ciągu semestru biorąc pod uwagę poprawność rzeczową.

Sposoby informowania uczniów:

Na pierwszych godzinach lekcyjnych nauczyciel zapoznaje uczniów z PSO. Wymagania na poszczególne oceny udostępnione są wszystkim uczniom w klaso-pracowni szkolnej, w bibliotece szkolnej i na stronie internetowej szkoły. Oceny cząstkowe są jawne, oparte o opracowane kryteria. Sprawdziany inne prace pisemne są przechowywane w szkole do końca danego roku szkolnego.

Sposoby informowania rodziców:

Nauczyciel na pierwszym zebraniu informuje rodziców o sposobie oceniania z przedmiotu O ocenach cząstkowych i klasyfikacyjnych informuje się rodziców na zebraniach rodzicielskich lub w czasie indywidualnych spotkań z rodzicami udostępniając zestawienie ocen lub umożliwiając wgląd do dziennika lekcyjnego. Informacje o grożącej ocenie niedostatecznej klasyfikacyjnej jest przekazywane zgodnie z procedurą WSO.

Zasady wystawiania oceny za I półrocze i końcoworocznej:

Ocena semestralna i końcoworoczna uwzględnia „wagę” wskaźników osiągnięć ucznia.

- „Waga” przydzielona poszczególnym wynikom jest następująca:

<i>wskaźniki osiągnięć ucznia</i>	„waga”
Sprawdziany całogodzinne	5 punktów
Sprawdziany krótkie tzw. Kartkówki	3 punkty
Odpowiedzi ustne	3 punkty
Krótkie odpowiedzi (aktywność twórcza ucznia)	2 punkty
Zadania domowe, prace samodzielne wykonywane na lekcjach (w tym w zeszytach ćwiczeń)	2 punkty
Praca w grupach	2 punkty
Udział w konkursach	5 punktów
Ocena za I semestr	5 punktów

- Ocenę semestralną i końcoworoczną tzw. końcową (OK) oblicza się według wzoru:

$$OK = \frac{\text{suma iloczynów (suma ocen} \times \text{"waga" wskaźnika)}}{\text{suma iloczynów (liczba ocen we wskaźniku} \times \text{"waga" wskaźnika)}}$$

Wynik zaokrągla się według zasad matematycznych.

PRZYKŁAD USTALANIA OCENY KOŃCOWEJ

wskaźniki osiągnięć	„waga” wskaźnika	uzyskane oceny
sprawdziany całogodzinne	5 punktów	4,3,4
kartkówki	3 punkty	3,5
odpowiedzi ustne	3 punkty	4,3
aktywność twórcza ucznia	3 punkty	5,4
zadania domowe	2 punkty	4,4,5,1
praca w grupie	2 punkty	5
udział w konkursach	5 punktów	
ocena za I semestr	5 punktów	4

$$Ok. = \frac{5(4+3+4) + 3(3+5) + 3(4+3) + 3(5+4) + 2(4+4+5+1) + 2 \times 5 + 2 \times 4 + 5 \times 4}{(3 \times 5) + (2 \times 3) + (2 \times 3) + (2 \times 3) + (4 \times 2) + (1 \times 2) + (1 \times 2) + (1 \times 5)} = 3,86 \text{ dobry}$$

Sposoby korygowania niepowodzeń szkolnych i podnoszenia osiągnięć uczniów.

1. Możliwość poprawy oceny z pracy klasowej – sprawdzianu w przypadku oceny niedostatecznej.
2. Umożliwienie zwolnienia z pracy klasowej, kartkówki lub odpowiedzi ustnej w wyjątkowych przypadkach losowych.
3. Uzupełnienie braków z przedmiotu w ramach konsultacji z nauczycielem w przypadku zgłoszenia chęci przez ucznia.
4. Możliwość zgłoszenia nie przygotowania ucznia raz w semestrze przy 1 godz. w tygodniu i 2 razy w semestrze przy 2 godz. w tygodniu (odpowiedź ustna) oraz zgłoszenia 1 raz braku pracy domowej lub braku zeszytu.
5. Rozwijanie zainteresowań i poszerzanie wiadomości na zajęciach koła ekologicznego.

Ewaluacja PSO

Pod koniec roku szkolnego nauczyciel wspólnie z uczniami dokonuje analizy funkcjonowania PSO na lekcjach biologii. Ewentualne zmiany PSO będą obowiązywały od następnego roku szkolnego.

Wymagania ogólne na poszczególne stopnie szkolne:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności znacznie wykraczające poza program nauczania, będące efektem jego samodzielnej pracy,
- prezentuje swoje wiadomości posługując się terminologią biologiczną,
- potrafi stosować zdobyte wiadomości w sytuacjach nietypowych,
- formułuje problemy i rozwiązuje je w sposób twórczy,
- dokonuje analizy lub syntezy zjawisk i procesów biologicznych,
- wykorzystuje wiedzę zdobytą na innych przedmiotach,
- potrafi samodzielnie korzystać z różnych źródeł informacji,
- bardzo aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym,
- wykonuje twórcze prace, pomoce naukowe i potrafi je prezentować na terenie szkoły i poza nią,
- w pracach pisemnych osiąga 98% - 100% punktów możliwych do zdobycia i w pełni odpowiada na dodatkowe pytania,
- bierze udział w konkursach biologicznych na terenie szkoły i poza nią.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone programem nauczania,
- wykazuje szczególne zainteresowania biologią,
- potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów w nowych sytuacjach,
- bez pomocy nauczyciela korzysta z różnych źródeł informacji,
- potrafi planować i bezpiecznie przeprowadzać doświadczenia i hodowle przyrodnicze,
- sprawnie posługuje się mikroskopem i lupą oraz sprzętem laboratoryjnym,
- potrafi samodzielnie wykonać preparaty mikroskopowe i opisać je,
- prezentuje swoją wiedzę posługując się poprawną terminologią biologiczną,
- aktywnie uczestniczy w procesie lekcyjnym,

- w pisemnych sprawdzianach wiedzy i umiejętności osiąga od 90% do 97% punktów możliwych do zdobycia.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności bardziej złożone i mniej przystępne, przydatne i użyteczne w szkolnej i pozaszkolnej działalności,
- potrafi stosować zdobytą wiedzę do samodzielnego rozwiązywania problemów typowych, w przypadku trudniejszych korzysta z pomocy nauczyciela,
- posługuje się mikroskopem i zna sprzęt laboratoryjny,
- wykonuje proste preparaty mikroskopowe,
- udziela poprawnych odpowiedzi na typowe pytania,
- jest aktywny na lekcji,
- w pracach pisemnych osiąga od 75% do 89% punktów.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- opanował wiadomości i umiejętności przystępne, niezbyt złożone, najważniejsze w nauczaniu biologii, oraz takie które można wykorzystać w sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych,
- z pomocą nauczyciela rozwiązuje typowe problemy o małym stopniu trudności,
- z pomocą nauczyciela korzysta z takich źródeł wiedzy jak: słowniki, encyklopedie, tablice, wykresy, itp.,
- wykazuje się aktywnością na lekcji w stopniu zadowalającym,
- w przypadku prac pisemnych osiąga od 50% do 74% punktów.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- ma braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności określonych programem, ale nie przekreślają one możliwości dalszego kształcenia,
- wykonuje proste zadania i polecenia o bardzo małym stopniu trudności, pod kierunkiem nauczyciela,
- z pomocą nauczyciela wykonuje proste doświadczenia biologiczne,
- wiadomości przekazuje w sposób nieporadny, nie używając terminologii biologicznej,
- jest mało aktywny na lekcji,
- w pisemnych sprawdzianach wiedzy i umiejętności osiąga od 34% do 49% punktów.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności określanych podstawami programowymi, koniecznymi do dalszego kształcenia,
- nie potrafi posługiwać się przyrządami biologicznymi,
- wykazuje się brakiem systematyczności w przyswajaniu wiedzy i wykonywaniu prac domowych,
- nie podejmuje próby rozwiązania zadań o elementarnym stopniu trudności nawet przy pomocy nauczyciela,
- wykazuje się bierną postawą na lekcji,
- w przypadku prac pisemnych osiąga od 0% do 33% punktów.

OBNIŻENIE WYMAGAŃ EDUKACYJNYCH - nauczyciel jest zobowiązany na podstawie pisemnej opinii poradni psychologicznej (do tego upoważnionej) obniżyć wymagania edukacyjne w stosunku do ucznia, u którego stwierdzono deficyty rozwojowe.

Szczegółowe kryteria oceniania z biologii dla poszczególnych poziomów edukacyjnych stanowią oddzielne załączniki.